

Dejan Aleksić

INDIGO

ZAKUP

Stanovao sam kratko u dvorišnoj kućici na imanju starog bračnog para. Mladost mi je dozvoljavala zadovoljstvo i u oskudici. Njihova kuća, nešto veća, bila je okrenuta ka ulici. Kad god bih odlazio da platim kiriju, navlačili su zavese na prozor. Bilo je tiho u tom domu. Jednom čak toliko da sam čuo muvu u susednoj sobi. Žena je, po nalogu gostoljublja, obično žurila da pristavi vodu za kafu. On se smetenjački vrzmao tražeći naočare i nalazio ih uvek na istom mestu. Potom bi mi se pridružili za stolom. Bili su to kratki razgovori, mahom na temu staračkih bolesti i skupoće. Naposljetku, ostajala bi novčanica spuštena na sto. I njih dvoje, koji ćutke sede, držeći se za ruke, kao da je pred njih banula neka mala, bezglasna nevolja.

DOMESTOS IN FABULA

Pošto je počistila redakciju, spremačica izlazi u vrt da zapali cigaretu. Unutra je sada jak miris hemikalija. Laki privid spokoja u neredu. Rukopisi položeni na stolu kao tela pred obdukciju, iako tek treba da dođu na svet. A svet je pun divnih prizora: stepe, koze u brdima, fontane, balkoni. Naravno, tu su i vrtovi, u kojima spremačice, kroz omče od dima, u mislima preuređuju neki mali svet.

OPSTANAK

Zalupila je vrata za njim i briznula u plač. Po ko zna koji put. Sad će nešto razbiti, šapuće svojoj ženi penzioner iz susjednog stana. Utišava TV, isteže vrat u osluškivanju. Mali stepski glodari bezvučno pretrčavaju ekran. Čovek očekuje napeto. I zaista, nešto keramičko razbije se o zid koji ih deli. Krhotine se najzad smire na podu. Potom nakratko zavlada tišina, dok on ne vrati ton omiljenoj emisiji na kanalu *Animal Planet*. Mrmlja nešto sebi u bradu. Žena ga ne sluša. U kuhinji je i povija se ka rerni da proverí kako napreduje pita bundevara. Zamisli, dovikne joj, tekunica svojim glasom upozorava druge na opasnost, iako na taj način postaje plen.

INDIGO

Preturajući po starudiji na tavanu roditeljske kuće, našao sam presavijen svežanj indigo hartije. Većina listova bila je već korišćena. Moji prvi rukopisi prošli su kroz njih, trostruko rođeni u plavim otiscima. Još mogu da ostave modrikast trag na vrhovima prstiju. Pokušavam da pročitam nešto s poledine, obrnuti stih ili rečenicu, kao u ogleda-

lu. Kopije su ko zna gde, ali obrnut život je tu. Kao na koži. Na nekim mestima metalno telašće grafeme udarilo je toliko snažno da se vidi slovna rupica. Kroz nju se može proviriti na obe strane. Ali ne znam s koje sam.

KOD SLIKARA

Za Đ. i D.

Pre mnogo godina, posećivao sam jednog starog akvarelistu. Stan je najčešće bio u neredu – istovremeno samačka kuhinja i atelje. Tražeći nešto na stolu, majstorova ruka bi ponekad zalutala između lakova i šerpice s podvarkom. U takvim prilikama žalio se na oslabljen vid. Naravno da sam zapamtio mnoge pejzaže, neoštar dodir neba i vode, mutne grmove u daljini – tu gde je vaspitač obojene vode pustio da dve-tri kapi rade po svome. Ipak, najotporniji u mom dolazećem zaboravu i dalje je jedan sitan insekt. Ostao je zauvek zarobljen u akvarelnom potopu. Ja sam njegov Noje. A nigde kopna na vidiku.

TIHA JE SAMO DESA

Najsavršenija građevina na svetu je termitnjak. Blatna katedrala očvrsla od pljuvačke i izmeta. Tako kaže R. On nije arhitekta, niti inženjer. Nije ni vernik. R. je, naprosto, čovek koji voli kafanu. Bira one starinske, zadimljene, s kariranim stolnjacima i šankerka-ma što duvaju u čaše dok ih brišu između dva napada migrene. Eno ga, priča o mravljem komunizmu, gde je bog zajednica. Stiže nova tura. Ljudi ga vole i poštuju, onako kako se poštuju i vole dobroćudni ludaci. Nadmeću se s njim u beskorisnom znanju. Sada su već svi nepodnošljivo bučni. Tiha je samo Desa, šankerka. Sedi za zidom ispijenih flaša. Povremeno protrlja vodnjikave plave oči, usađene duboko u lice, kao pečati na ugovoru s tu-gom.

CLIMBING BOYS

Na pomen blage grlobolje, neko iz društva za šankom pruža mi negro bombonu. Izbegavao sam ih kao dete, onako tvrde i nezgrapne, u prepoznatljivom omotu s kojeg se osmehuje odžačar. „Negro, odžačar vašeg grla.” Taj reklamni slogan me je proganjao, opasno preteći da preraste u prinudne misli. Kome bi prijalo da svoj dušnik zamišlja kao dimnjak ulepljen katranom? Još i ta priča o sreći i hvatanju za dugmad... Sve je to velika zavera povezana s praznoverjem. Opskurna tajna društva, po svemu sudeći, ne zaobila-ze ni konditorsku industriju.

Pevao sam u školskom horu i nastavnica muzičkog uvek je imala spremnu kesicu bombona za nas. Hajde, bila je uporna, svako po jednu. Godinama kasnije našao sam tekst o londonskim dečacima, mahom iz sirotišta, korišćenim kao živi alat za čišćenje dimnjaka. Ulazili bi kroz ognjište i verali se do uzanog otvora na vrhu, laktovima stru-

žući garež i čađ. Ugušene su izvlačila manja deca, spuštana naglavačke, gležnjeva vezanih konopcem.

Hoćemo li i danas Kornelija Stankovića, nastavnice?

Kad god me zaboli grlo, strepim da će se neki dečacić fatalno zaglaviti u njemu. I tada nagonski zapevušim. Pevam i vrtim dugme na košulji. Sve dok iz dimnjaka ne izviru sitno lice, crno i masno od katrana.

JEDNOM DAVNO

Svaka priča koja počinje „jednom davno” računa na to da je zaborav aljkavi časovničar s tremorom ruku. Dakle, jednom davno kasnio sam u školu. Bez naročitog povoda. Jednostavno, bio sam dete koje ume da se zaigra. Vreme je uglavnom dremalo iza mojih leđa i znalo da me tek ponekad kucne po ramenu, u časovima moje bučne radosti. Zadihano utrčavam u prazno i tiho školsko dvorište. Vrata velikog hola su zaključana. Na njima je obaveštenje o neradnim danima zbog velikog praznika. Ne čuju se čak ni ptice s obližnjeg drvoreda. Izgleda kao da je svet nekud produžio bez mene. Pokušavam sada da se setim šta je dalje bilo. Zaboga! – očajava onaj časovničar. Još jedna oprugica izleće mu iz ruku i zapada negde ispod stola, u tamu stariju od svakog sećanja.

LIGA ŠAMPIONA

Igraju naši. Veliki zeleni ekrani vise nad kafanskom gužvom duž promenade. Ponegde se i zapeva koja navijačka. O naciji, slavi i metafizičkoj pravdi koja uvek dođe. Dobro nam ide, ali znamo da na dobro često ne izađe. Između stolova, sve pazeći da ne zasmeta, provlači se jednoruki dečak. Gosti su darežljivi, vernički ganuti. Tek nakratko, kad kelterica zaniše kukovima noseći novu turu, taj hrišćanski očinji sjaj doplane malo liznut drugačijom vatrom. Evo gola! Urlik i zveket flaša. Od govora ostaju samo krupne parole i frazemi. Sreća ne traži mnogo od jezika. Naravno, tu je i pljesak. Da ne znamo da je od dlanova, taj tutanj bi u nas uterao mitski strah. Dečak se jednako raduje, ali samo očima.

OKO SVEDOKA

Bila je jedna šupa iza naše kuće. I na jednoj od ukrštenih dasaka – čvor, nalik oku. Oko svedoka. Uvek mi je trebalo malo vremena da se priviknem na taj pogled. Pred njim sam, sričući slova, listao stripove u večna letnja popodneva. Fina zrnca prašine lebdele su na uzanim svetlosnim trakama propuštenim kroz daščani zid. Skrivenog među starudijom i senkama, zaboravljali su me svi na svetu. Da me ono oko nije videlo, ko bi mi poverovao da sam ikada bio tamo.

RATLUK

Na seminaru o rodnoj ravnopravnosti upoznajem čoveka koji prezire slatkiše. Minjon – to zvuči krajnje nejestivo, kaže. Potom nabraja: štrudlice, biskviti, praline punjene voćem... Načini gadljiv izraz lica. Marcipan, opet, zvuči previše medicinski; išler – kao naredba za evakuaciju. Ostali u društvu se smeju. Ovaj je pak ozbiljan i njegovo gnušanje deluje ubedljivo. Evo, na primer, ratluk. Moja žena ga redovno uzima uz kafu, očajan je. Sinoć su, kaže on, na tanjiriću ostale dve kockice. Ne možete zamisliti moj šok kada sam ujutro ugledao tri. Razmnožavaju se! Neko dobaci opasku o polnoj strukturi ratluka. Ljudi redom doturaju svoje domislice, stižemo do ideja o prostoju deobi i partenogenezi ratluka. Smeh sada postaje preglasan. Usred tog cirkusa bane voditeljka seminara, opominje da je vreme za pauzu već odavno isteklo. Žene na brzinu otvaraju ogledalca i doteruju šminku. Muškarci se protežu, poneko zevne.